Marile solemnități dela Cernăuți

– Extinderea legislației din vechiul Regat în Bucovina –

Cernăuți, 23 Octombrie

Solemnitatea unificării legislative prin extinderea legiuirilor din Vechiul Regat în Bucovina, s'a desfășurat ieri la Cernăuți, în cadrul unei impunătoare sărbători.

Timpul mohorît și ploios de toamnă nu a putut împiedica participarea compactă și însufletită a populației la această grandioasă sărbătoare, care după douăzeci de ani venea să desăvârșească actul unirii pe veci a provinciei Arcașilor lui Ștefan cel Mare cu Patriamamă.

Intregul oraș, începând cu instituțiile publice și terminând cu cele mai modeste căsuțe, a îmbrăcat haine de sărbătoare, fiind frumos pavoazat.

Primirea la gară

Inalții oaspeți au sosit în gara Cernăuți la ora 10½, într'un tren ministerial, fiind întâmpinați de autoritățile civile și militare ale ținutului Suceava.

Din tren au descins d-nii: Victor Iamandi, ministrul justiției; Al. Viforeanu, procuror general al Inaltei Curți de casație; N. Bădescu-Roșiori, președintele secției a II-a a Inaltei Curți de casație; Al. Liciu, primul președinte al Curții de apel din București; T. Tănăsescu, consilier la Inalta Curte de casație; Titus Panu, procuror general al Curții de apel din București, etc.

SERVICIUL RELIGIOS

Dela gară înalții oaspeți s'au îndreptat în mașini către mitropolie unde s'a oficiat un serviciu divin de către un sobor de preoți, în frunte cu I.P.S. mitropolit Visarion Puiu.

La ora 10½ a sosit cu un avion L.A.R.E.S. d. Eugen Titeanu, subsecretar de stat al presei și propagandei, însoțit de d. Victor Alboteanu, director de cabinet.

Pe peronul aerogării d. Titeanu a fost întâmpinat de un numeros grup de ziariști și de directori de ziare românești și minoritare din provincie

D. Rotica președintele sindicatului ziariștilor din Bucovina, a salutat pe d. ministru din partea presei din Bucovina, iar Gabriela Șarkany l-a salutat în numele Sindicatului ziariștilor minoritari din România.

D. ministru Titeanu a mulțumit tuturor pentru primirea făcută, după care toți cei prezenți s'au îndreptat spre mitropolie, spre a asista la serviciul divin.

La mitropolie, pe lângă înalții oaspeți sosiți din București, au luat parte: d. profesor universitar Alexianu, rezidentul regal al ținutului Suceava, d. Cergavski, secretarul geenral al ținutului Suceava; d. profesor I. Nistor rectorul Universității din Cernăuți; întregul corp consular; generalii: Haralamb Dumitriu, Rozin și Buniș; coloneii: Cristescu Teodorescu, prefectul județului Cernăuți, Cantemir, Ionescu, Slătinescu, prefectul județului Câmpulung, Șerbănescu, prefectul județului Hotin, locot. colonel Brăescu, comandantul jandarmeriei, maior Isopescu Grecul; Const. Brumă, primul președinte al Curții de apel din Cernăuți Hudescu, procuror general, consilierii de Curte: Banu, Marino, Adrian Gheorghiu, Marosin, etc.; judecătorul de instrucție Alaci; inspectorii generali administrativi, în frunte cu d. Brătianu, Iliescu și Stoica; decanul baroului de Cernăuți, N. Sauciuc Săveanu; reprezentantul Societății Academice „Junimea", d. Cosmovici, etc.

FESTIVITATEA DELA REZIDENȚA REGALA

La solemnitatea care s'a desfășurat la rezidența regală s'au rostit următoarele discursuri :

Cuvântarea d-lui C. Al. Viforeanu

procuror general la inalta Curte de casație și justiție

Războiul mondial purtat cu nemăsurate jertfe pentru dreptatea popoarelor a fost încununat de izbânda soldaților dreptății, iar popoarele s'au adunat și s'au alipit după origina lor etnică.

Statele ce au ieșit unificate din marele război nu puteau trăi cu legislațiuni disparate în interiorul noilor granițe și de aceea vedem Franța, Italia, Polonia și România — pentru a nu vorbi decât de ele — preocupate de rezolvarea acestei grave probleme.

Franța și Italia au învins dificultatea prin extinderea pură și simplă a legiuirii metropolei; astfel legile franceze au fost extinse în Alsacia în anul 1919 și 1925, iar legile italiene au fost extinse în provinciile transalpine în anul 1928. Polonia care nu aveau o legislație națională, din motivele istorice bine cunoscute, lucrează încă și astăzi la unificarea ei legislativă, care va fi un compromis între legislațiunile germană, austriacă și rusă în vigoare pe teritoriul ei cât timp a dăinuit durerosul ei partagiu.

România, pusă în fața acelorași probleme, putea să urmeze exemplul surorilor latine și să extindă pur și simplu în provinciile alipite legislațiunea Vechiului Regat, dar considerațiuni de o natură delicată au împiedicat realizarea acestei idei. Răposatul ministru de justiție Hamangiu a voit să realizeze această extindere, dar o moarte prematură a curmat bunele lui intenționi.

EXTINDEREA LEGILOR IN TERITORIILE ALIPITE

Totuși, o operă lentă de unificare și de extinderea legilor din Vechiul Regat în teritoriile alipite a urmat după Unire, ca legea de organizare judecătorească din 1925, legea privitoare la actele stării civile din 1928, legea pentru accelerarea judecăților din 1925 și 1929, legea pentru regimul spirtului din 1930, legea vămilor din 1933 — pentru a nu vorbi decât de cele mai importante — care se aplică pe întreg teritoriul României, au fost extinse pur și simplu următoarele legi ale Vechiului Regat:

A. Pe întreg cuprinsul țării :

1) Codul silvic — prin legea din 17 Iunie 1923.

2) Codul justiției militare — prin legea din 12 Aprilie 1924.

3) Dispozițiunile codului de procedură penală relative la poliția judiciară, atribuțiunile ministerului public, a judecătoriilor de instrucțiune, a tribunalelor corecționale ca instanțe de confirmare sau infirmare a mandatelor de arestare, precum și acele referitoare la atribuțiunile Camerei de punere sub acuzare — prin legea de organizare judecătorească din 1925 (art. 315).

4) Dispozițiunile art. 274-278 din codul de procedură civilă, precum și dispozițiunile art. 112-115 din legea judecătoriilor de ocol, relative la recuzarea judecătorilor — prin legea din 20 Decembrie 1925.

B. S'au extins în Basarabia :

1) Codul penal din Vechiul Regat, procedura penală, precum și legile în legătură cu aceste coduri —prin decretul lege din 4 Mai 1919.

2) Legea pentru organizarea meseriilor — prin legea din 2 Iunie 1923.

3) Codul civil, procedura civilă, regulamentul hotărnicilor, toate rânduielile de procedură cuprinse în codul comercial precum și regulamentul lui, legea asupra drepturilor proprietarilor rezultând din contractele de închiriere și arendare, legea pentru judecătoriile de ocoale și regulamentul ei, legea pentru autentificarea actelor — prin legea din 4 Aprilie 1928.

C. S'au extins în Bucovina :

1) Codul civil, procedura civilă, codul comercial și toate legile în vigoare în Vechiul Regat — prin decretul lege din 1 Octombrie 1938.

2) Legea pentru unificarea dispozițiunilor cărților funciare — prin decretul lege din 15 Octombrie 1938.

LEGIUIRILE DIN ARDEAL

Dacă adăogăm, la toate acestea, noul cod penal „Regele Carol II" și procedura lui, intrate în vigoare la 1 Ianuarie 1937 și legea asupra cambiei și biletului la ordin din 1 Mai 1934, aplicabile pe întreg teritoriul Regatului constatăm că în prezent numai în Ardeal mai dăinuesc legi străine și anume : codul civil, codul de procedură civilă cât a mai rămas nemodificat prin legea de accelerarea judecăților din 1929, codul comercial afară de dispozițiunile relative la cambie și biletul la ordin, dreptul civil maghiar nescris și legea execuțională.

Fac cele mai fierbinți urări pentru ca, într'un mod sau altul, dar cât de curând să înceteze aceste stări în Ardeal, cari sunt dăunătoare din toate punctele de vedere.

Din punct de vedere național, opera de cimentare într'un singur bloc sufletesc este stânjenită căci frații nu trebuesc a fi judecați după legi deosebite. Aforismul lui Pascal *„Vérité ici, monsonge au delea"*, nu poate fi exact decât atunci când, cum spunea el, Pirineii sunt la mijloc. Astăzi când barierele dintre frații români au căzut, aceia ce e adevăr juridic aci trebue să fie adevăr juridic și dincolo, pe întreaga moșie strămoșească.

Din punct de vedere economic, relațiunile comerciale, schimbul economic între diversele provincii românești, sunt îngreunate de varietatea legislațiunilor, care dă naștere la conflicte de drept interprovincial foarte dificile de rezolvat. Omul care nu are siguranța contractului, atât sub raportul legii de fond cât și sub raportul unei executări rapide și simple, se ferește să contracteze.

Din punct de vedere judiciar, frecvența conflictelor de drept interprovincial dă naștere la procese și îngreunează mersul justiției. Apoi, specializarea magistraților în dreptul provinciei respective face dificilă transferarea și înaintarea lor, dintr'o provincie în alta, împiedicând acel proces de endosmoză și exosmoză din care rezultă cunoașterea țării, comuniunea frățească între colegi, sincronizarea lor în dragostea de țară și neam. In fine, aplicarea legislațiilor străine dă posibilitate unora din împricinați să invoace în fața instanțelor române, în procese dintre români, jurisprudența Curții maghiare din Budapesta sau a Curții de Casație din Viena, ceeace produse un răsunet bizar și neplăcut în Templul justiției naționale.

De astăzi înainte, toate aceste neajunsuri de ordin moral și material vor dispare din raporturile legislative și judiciare ale Bucovinei cu restul Regatului, iar momentul acesta istoric am venit să-l sărbătorim laolaltă cu frații noștri bucovineni.

In numele magistraturii române, aduc un respectuos omagiu de recunoștință și admirațiune pentru Marele Suveran, care a aprobat și promulgat decretele legi din 1 și 15 Octombrie, prin care opera de unificare legislativă în Bucovina s'a desăvârșit.

Mulțumesc în numele magistraturii naționale neobositului și capabilului nostru ministru de justiție, d. Victor Iamandi, care a luat inițiativa acestor decrete legi, supunându-le Majestății Sale, pentru aprobare și promulgare. Marele său merit apare într'o lumină strălucită, dacă ne gândim că prin aceste decrete legi de extindere, Bucovina este alipită pentru a doua și ultima oară la sânul Patriei-Mume.

Trăiască Majestatea Sa Regele Carol al II-lea, cu Augustul Său Fiu, Marele Voevod Mihai!

Trăiască Justiția Română !

Trăiască România Mare, una și nedespărțită !

Discursul d-lui Constantin Brumă,

primul președinte al Curții de apel

Inalt Prea Sfințite, domnule ministru, domnule rezident regal, domnilor,

Prin acest decret regal, din Septembrie anul trecut, M. S. Regele a extins în Bucovina legile din Vechiul regat.

Domnilor, extinderea legiuirilor din Vechiul Regat dă prilej magistraturei din Bucovina să-și exprime satisfacția și să aducă M. S. Regelui Carol al II-lea omagiul ei de adâncă recunoștință și de profund respect și dragoste. (Aplauze prelungite și îndelung repetate).

Bucovina nu s'a bucurat de o bună legislație și de o bună justiție. In 1919 s'a înființat în Bucovina o secție a Curții de apel. La Ianuarie 1926 mult regretatul George Mârzescu, ministrul justiției de atunci, a înființat o nouă secție.

George Mârzescu, suflet nobil și mare, unul din cei mai mari bărbați de stat ai noștri, stăpânit de dorința de a se face și unirea sufletească a provinciilor, a fost primul care s'a sesizat de această lacună. El a trecut sub jurisdicția bucovineană și județul Hotin din Basarabia și județul Dorohoi din Moldova. Aceste județe au trecut cu legislațiile lor, rusă și română, la Curtea de apel din Cernăuți.

Domnilor, vă puteți închipui câtă muncă, câtă grije și cât sbucium sufletesc pentru magistrații din Bucovina să împartă dreptatea, căutând să aplice trei legislații : austriacă, rusească și românească, dintre care primele două străine ca limbă, doctrină și jurisprudență.

Domnilor, în sfârșit a sunat ceasul și pentru Bucovina. Actualul ministru al justiției, d. Victor Iamandi, ieșean de origină, care a urmat la școala lui George Mârzescu, fostul său șef, punând pentru cauza dreptății tot sufletul său bun și toată inteligența sa sclipitoare, reușește să convingă pe M. S. Regele Carol al II-lea să ne dea în toamna anului 1938 decretul-lege de extindere al legilor din vechiul regat și în Bucovina.

Domnule ministru al justiției, v'ați legat numele de marea operă națională înfăptuită. Avocații și magistrații, în aplicarea legilor, vor vedea și se vor convinge că aceste legi trebuiau de mult extinse.

Domnule ministru al justiției, noi magistrații vă făgăduim că în aplicarea legilor ne vom da toată puterea de muncă, tot calmul și toată prudența ca justițiabilii să fie mulțumiți pe deplin.

Trăiască M. S. Regele Carol al II-lea. (Aplauze prelungite, ovațiuni).

Cuvântarea d-lui N. Sauciuc Săveanu,

decanul baroului de Cernăuți și fostul primar al municipiului

Inalt Prea Sfințite, domnule ministru, domnule rezident regal, dominlor,

Ținutul Suceava, pe lângă cele cinci județe, cuprinde și județele: Dorohoi și Hotin. Cu toate că aceste șapte județe formează o unitate administrativă, granițele vechi, care ne-au despărțit aproape un secol și jumătate, au mai dăinuit din cauza diversității legiuirilor noastre.

Cu ocazia aplicării noii legi administrative s'a ivit necesitatea unificării legislației comerciale și civile. Organizația acestui ținut, din cauza acestor legi diverse, nu putea să fie completă și nu putea progresa.

Domnilor, deasupra acestor motive, care vorbesc pentru decretul de extindere, stă interesul național al neamului nostru, care nu mai poate fi precupețit. (Aplauze prelungite). Interesele naționale superioare ne sunt prea scumpe nouă tuturor. (Aplauze prelungite).

Valorile bucovinene, fără deosebire de națiie și religie, sunt animate de un profund naționalism. Norodul bucovinean este prea conștient de importanța acestui decret și l-a primit fără nici o rezervă.

Domnule Ministru al Justiției, profit de această ocazie pentru a vă ruga în numele avocaților din Bucovina să binevoiți a insista ca accelerarea unificării să se facă cât mai degrabă. In această privință avem toată încrederea și speranța în declarațiunile hotărîte ale d-voastră, domnule ministru al justiției, că în scurt timp se vor aplica și Codul comercial și Codul de procedură civilă.

Domnilor noi profesioniștii, în lupta pentru ideia națională suntem fericiți de a vedea realizat idealul nostru național și suntem mândri că într'o țară mare și frumoasă, cu un popor leal, avem un Rege tânăr și înțelept. (Aplauze prelungite).

Trăiască M. S. Regele Carol al II-lea. (Ovațiuni).

Discursul d-lui G. Alexianu,

rezident regal al ținutului Sucevei

D. G ALEXIANU, luând cuvântul, spune următoarele:

Inalt Prea Sfințite,
Domnule Ministru,
Inaltă Curte,
Onorată Curte de Apel,

Oamenii cari trăesc sub scutul aceleiași suveranități, fără a fi cârmuiți de aceleași legi; oamenii cari trăesc înăuntru aceluiaș Stat, fără a fi guvernați de aceleași obiceiuri nu sunt membri ai aceleași națiuni. Ei formează tot atâtea diferite societăți, câte legi, câte obiceiuri diferite sunt. Ei nu pot numi o Patrie comună.

Acestea sunt cuvintele cu care Marele Portalis, în 1804, prezenta primului consul al Franței proectul unificator al legislației din Franța.

Dar nu numai epoca trecută ne arată astfel de unificări legislative. Exemplele recente pe care ni le-a dat umanitatea întreagă ne dovedesc utilitatea acestui sistem, care reprezintă patrimoniul unei generații, care reprezintă patrimoniul de muncă și de devenire al celor cari au stăruit ca

D. rezident regal G. ALEXIANU

să redacteze minunata întruchipare a Codului civil. Acest patrimoniu nu trebuie pierdut, nu trebue transformat, ci dimpotrivă el trebuie păstrat și lăsat generațiilor viitoare.

Nu am nevoie să vă arăt exemplele recente; le cunoașteți, cum în momentul în care suveranitatea unui stat dispărând, odată cu această suveranitate a dispărut și legislația vechiului stat. Sunt dator astăzi, când procedăm la această mare sărbătoare națională a Bucovinei — și cu această sărbătoare națională, eu socot că sărbătorim și un mare eveniment în istoria țării noastre — sunt dator să reamintesc aci sforțările înaintașilor noștri, cari au luptat și s'au străduit, pentru realizarea acestui gând.

S'a amintit aci exemplul Basarabiei, de legea din 1928; s'a amintit de proectul din 1931, al ministrului de justiție Hamangiu, căruia astăzi îi aducem cu toții un pios omagiu postum. Deasemeni nu pot să uit atitudinea Supremei Curți, căreia îi aduc astăzi, în numele ținutului Suceava, acest sincer omagiu, pentru patriotismul, pentru abnegația și pentru dragostea cu care a înțeles aceste probleme ale ținutului nostru

In adunarea generală a Inaltei Curții de Casație și Justiție dela 5 Noembrie 1931, Inalta Curte, prezidată de d. prim-președinte Volanski, se declara în unanimitate pentru unificarea legislativă prin extindere.

Trebuie să aduc în fața dv. acelaș omagiu și Curții de Apel din Cernăuți, care nu în împrejurările de astăzi, dar încă din 1931, când s'a pus în discuție pentru prima oară unificarea legislativă, s'a declarat cu un patriotism, o abnegație și o dragoste de țară care îi fac cinste și o onorează, și pe dânsa ca instituție, și pe membrii ei, pentru unificare prin extindere.

Domnilor, trebuie să aduc aci mulțumirea mea și Facultății de drept din Cernăuți, care, prin toți membrii ei, fără deosebire dacă proveneau din vechiul regat sau din Bucovina, s'au declarat pentru această unificare.

Mai sunt dator să aduc aci un suprem omagiu postum marelui naționalist și om de suflet care a fost Constantin Isopescu-Grecul, care în consiliul Facultății noastre de drept, încă din 1931 s'a declarat pentru unificare prin extindere.

Domnilor, sunt dator să pomenesc aci și numele primului nostru președinte al Curții de casație, d-nul profesor Andrei Rădulescu, pe atunci consilier la Inalta Curte de casație, care încă din 1926 a susținut în scris, în comunicările făcute și conferințele pe care le-a ținut, necesitatea unificării legislative prin extindere.

Domnilor, suntem adunați astăzi pentru ca să însemnăm cu litere de aur, în cartea sfântă a acestui neam, această importantă etapă de desvoltare a statului nostru.

O piatră nouă de temelie se așează la hotarul de miază-noapte al țării

In numele întregei populații a ținutului Sucevei și în numele tuturor acelora cari simt că mai presus de efemera lor făptură există pe acest pământ o datorie, un sentiment și o înălțare sufletească către care fiecare dintre noi trebuie să tindă, în numele a tot ceeace este bun, sfânt și înalt pe acest pământ al țării noastre, eu sunt dator, culegând aceste cuvinte din glasul preoților, al oamenilor de rând și al tuturora acelora cu cari am stat de vorbă, dela ținutul Sucevei până la ținutul Hotinului, de la apele Ceremușului până jos la Moldova sau la Siret, să aduc un suprem omagiu Aceluia care cu privighere deosebită, cu o grijă zi de zi pentru destinele acestei țări, Și-a întors ochii protectori spre nevoia această sfântă de a se da o singură lege pentru o singură țară și un singur popor.

Sentimentul meu de mulțumire și gratitudine l-ați constatat și ghicit: el se îndreaptă către Marele nostru Suveran, Regele Carol al II-lea (ovațiuni).

Domnilor, dacă în aceste clipe trebuie să-mi exhrim întreaga bucurie și întreaga mulțumire sufletească, dacă trebuie cu adevărat să aducem o mulțumire sinceră, leală și plină de adânc înțeles, această mulțumire trebuie s'o aducem eminentului și marelui patriot, d-lui ministru al justiției Victor Iamandi (vii aplauze).

Domnule ministru, ați ascultat cu o înțelegere și un entuziasm cum rar se poate găsi la cineva, cu bunăvoință și dragoste pentru acest pământ al nostru, pentru acești oameni și pentru aceste obiceiuri, dorința noastră de a fi români. Ne-ați dat această legiuire și ne-ați dat-o în aceste ceasuri când trebuie, mai mult ca oricând, să fim siguri că ne găsim pe acest pământ stăpânitori și biruitori (aplause).

Să fim siguri că ne găsim pe acest pământ apărători ai unui drept pe care nu l'am cerut nimănui, pentru că el ne aparține din strămoși. Suntem gata să apărăm acest drept oricând, în orice împrejurări, oricât de grele vor fi zilele viitoare, stâlp de straje în jurul Regelui, pentru salvarea Țării.

Vă mulțumesc, domnule ministru, pentru această pagină de glorie pe care o înscrieți în istoria acestui colț de nord al Țării noastre; vă mulțumesc că ne-ați ajutat să ne descătușăm de povara acestor legi pe care le simțeam străine de sufletul nostru.

Sunt dator, domnule ministru și onorată asistență, să aduc un sincer omagiu și marelui nostru Mitropolit, Inalt Prea Sfinției Sale Visarion, care în ceasuri bune ca și în ceasuri rele stă alături, mă sfătuește și mă îndeamnă cum trebuie să procedez, pentru ca împreună, mână în mână, Biserica cu administrația, să dureze o brazdă nouă, o lumină nouă, o viață și un suflet nou aci.

Ași fi nedrept dacă n'aș exprima mulțumiri din suflet și corpului tot atât de nobil, tot atât de distins, tot atât de vechiu și interesant ca și al magistraților, corpului de avocați.

In numele ținutului Sucevei îmi permit să vă spun că românii cari trăesc pe aceste meleaguri au un suflet blând, înțelegător și îngăduitor; iar în momentul în care ei socotesc că interesele patriei lor sunt mai presus de interesele lor personale, ei sacrifică tot ce au mai bun pe altarul acestei patrii pe care o iubesc, și vă rugăm să credeți, domnule ministru, că aci la granița de nord a Țării, acest suflet îl făurim și îl călim în fiecare zi, sub imboldul, ajutorul și conducerea d-voastră.

Acest suflet al Românilor de aci va ști să stea de straje în orice împrejurare, iar noi vom fi aci pionerii unei culturi, unei civilizații și unei mentalități dela care nimeni nu va putea să ne abată. (aplauze).

Discursul d-lui ministru Victor Iamandi

In numele guvernului și al meu personal, să-mi fie îngăduit să exprim Inalt Prea Sfinției Mitropolitului Visarion, d-lui rezident regal Gheorghe Alexianu, precum și reprezentanților magistraturii, ai universității și ai avocaților din Bucovina, călduroase și meritate felicitări pentru lăudabila inițiativă, ce au luat-o de a sărbători, în cadrul impresionant al solemnității de astăzi,

D. ministru VICTOR IAMANDI

actul cu adevărat istoric al introducerii, în acest minunat ținut întregitor al Moldovei, al legislației civile, comerciale și procedurale din Vechiul Regat.

Dați-mi voe apoi, să vă exprim toată gratitudinea pentru sentimentele de măgulitoare prețuire ce mi s'au arătat și în cuvântările rostite aci și în număratele telegrame, ce mi s'au trimis din întreaga Bucovină, pentru înfăptuirea acestei opere.

Mai presus, însă, de contribuția mea în elaborarea acestei legi, mai presus de importanta inițiativă a dvs. de a organiza sărbătorirea simbolică de astăzi, suntem datori să mulțumim cu adâncă recunoștință Majestății Sale Regelui (aplauze, strigăte de trăiască) — Marelui Conducător al țării și Indrumător al tuturor, pentru că a binevoit să consfințească și să înlesnească acest act cu Inalta Sa aprobare, punând astfel capăt unui regretabil și dureros anacronism, care de două decenii ținea în afara legislației românești cel mai moldovenesc colț de țară din glorioasa moștenire a lui Ștefan cel Mare.

Este adevărat, — o știu prea bine aceasta, — că unificarea legislativă este o operă completă și de mari proporții, care nu se poate improviza dela o zi la alta și elaborarea ei necesită o muncă anevoioasă și de lungă durată.

Dacă însă, din primii ani după unire, s'ar fi convenit între factorii de răspundere ai țării, — ceeace nu era de loc greu, — ca până la revizuirea și adaptarea legiuirei existente la nevoile variate ale diferitelor provincii și până la modificările impuse de evoluția ideilor și a instituțiilor juridice, să se extindă pe întreg teritoriul statului, legislația Vechiului Regat, ar fi dispărut, de multă vreme, orice particularism, ori ce dispută, deopotrivă de vătămătoare vieții noastre naționale (aplauze prelungite).

S'ar fi păstrat la dispozițiile transitorii tot ceeace se dovedea necesar și indispensabil din legiuirile sau din instituțiile existente în provinciile alipite, dar s'ar fi dat țării încă de acum 15 ani un regim legislativ unitar, căruia i s'ar fi adus treptat, inoirile și îmbările ce s'ar fi socotit utile.

Așa s'a procedat și în alte state, unde problema unificării a fost pusă a doua zi după pacea dela 1918.

La noi, această soluție era mai justificată decât ori unde aiurea, deoarece în favoarea ei militau însemnate, — am putea spune decisive, — considerațiuni istorice și naționale, pe care nu avea nimeni dreptul să le micșoreze sau să le conteste (aplauze prelungite).

Poporul român a avut, în toate împrejurările conștiința unității sale spirituale și culturale, iar din punct de vedere politic, Vechiul Regat a fost pivotul eliberării întregului nostru neam (aplauze).

Dacă a existat undeva, o ordine legislativă și un regim juridic liber consimțite, și care s'au identificat cu sufletul, cu mentalitatea și cu nevoile noastre de toate felurile, apoi acestea au existat numai în Vechiul Regat.

Progresele ce s'au realizat, în această privință, dela 1864 încoace, au fost considerabile.

Competența și valoarea superioară a juriștilor români, activitatea strălucită desfășurată pe acest teren de Inalta Curte de casație și justiție, care a creiat în cursul atâtor decenii jurisprudență și doctrină, constitue de mult timp pentru noi, titluri de adevărată mândrie națională.

In provinciile ce s'au integrat în 1918, în Statul român, n'a existat o ordine și o tradiție juridică concretizate în legiuiri sau în instituții, care să poarte pecetia concepțiilor și a spiritului nostru național.

Și în Ardeal și în Bucovica și în Basarabia, organizarea de stat și întreg aparatul juridic și legislativ nu au fost creațiuni românești, ci au fost octroiate și impuse de stăpânitori străini și vremelnici ai acestor provincii.

Ceeace am făcut astăzi, pentru Bucovina, ca și ceeace s'a făcut acum 10 ani, pentru Basarabia, nu poate fi considerat de nimeni drept o uzurpare a unui patrimoniu juridic propriu al acestor teritorii rupte nu prea de mult din trupul Moldovei, ci trebue să fie privit ca o inevitabilă și imperioasă reintegrare în cadrul viu și puternic al Statului român.

Extinderea legislației din Vechiul Regat în Bucovina este, de altfel, o măsură tranzitorie, impusă de condițiile speciale, în care se distribuia justiția în cuprinsul Curții de apel respective, care va fi urmată, în curând, de întregirea unificării legislative, până o graniță la alta a României. (aplauze).

Va fi, astfel, sfârșit un regim de provizorat legislativ, care prin ezitația și diversitatea dispozițiilor ce le cuprindea, a întârziat prea mult consolidarea definitivă a Statului, la temelia căruia se găsește mereu prezentă unitatea indiscutabilă și veșnică a întregului nostru popor. (aplauze).

Banchetul

La ora 13,30 a avut loc un banchet, în prânzitoriul palatului metropolitan, la care au luat parte înalții oaspeți și autoritățile civile și militare din Ținutul Sucevei.

Omagiu M. S. Regelui

La șampanie, primul a luat cuvântul d. ministru al justiției, Victor Iamandi, care a spus următoarele:

Inalt Prea Sfințite Părinte,
Domnule Rezident Regal,
Domnilor,

Cel dintâi cuvânt care se cuvine să-l rostim aci, ca și ori unde se adună factorii de răspundere ai vieții noastre de Stat, este un cuvânt de respectuos omagiu și nețărmurit devotament către Regele țării, simbol permanent al unității sufletești și politice a neamului, simbol permanent al solidității Statului, garanție statornică a desvoltării în pace și în prosperitate a neamului nostru întreg.

Să trăiască Majestatea Sa Regele Carol al II-lea (ovațiuni).

Expunerea d-lui Victor Iamandi

Domnilor,

Dacă aș spune și astăzi, după participarea mea la atâtea manifestări, cu caracter public, că nu sunt copleșit de o nebirvită emoție, nu v'aș spune adevărul.

Poate, în lunga mea carieră publică, de atâtea ori presărată cu mulțumiri dar și cu multe neajunsuri, și cu satisfacțiile pe care mi le-a dat tribuna și mai cu seamă datoria împlinită cu hotărâre, niciodată nu mi-am simțit conștiința mai cutremurată de solidaritatea sufletească ce am simțit-o în jurul meu ca astăzi, când am avut deosebita cinste să particip la această impresionantă, măreață și incomparabilă solemnitate a sufletării românești din Bucovina eternă.

Domnilor, dați-mi voe să vă mulțumesc sincer și din adâncul sufletului meu, pentru tot ceeace ați spus astăzi cu privire la opera pe care am izbutit s'o desăvârșesc.

Nu știu dacă nu ați exagerat. In orice caz, rețin pentru mine un singur lucru: acela că mi-am îndeplinit datoria față de statul nostru, față de dvs. și față de întreaga conștiință a neamului nostru (aplauze).

Mulțumesc în primul rând Inalt Prea Sfinției Sale Mitropolitului Visarion, de care mă leagă nu numai o vecinătate de județ, dar mai ales o colaborare, pe care am avut-o împreună timp de un an și jumătate, când am fost ministru al Cultelor.

Rare ori am găsit în Biserica noastră o figură atât de reprezentativă, atât de complectă și atât de legată de interesele permanente ale credinței noastre ortodoxe și ale importanței Bisericii în viața noastră națională ca aceia a mitropolitului Visarion, de astăzi, (aplauze prelungite).

Am spus-o și cu alt prilej, o spun și aci : o țară ca a noastră, un popor adânc credincios și cinstit sufletește, are în primul rând nevoe de o Biserică națională consolidată, are nevoe de ierarhi, cari să'și înțeleagă misiunea și chemarea lor și să aducă în mijlocul turburărilor și vrăjmășiilor pământești, ceva din eternitatea credinței, pe care, ca succesori ai atâtor rânduri de ierarhi din trecut, o reprezintă în mijlocul acestei vieți agitate (aplauze).

Inalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Bucovinei face parte din categoria acelor ierarhi ai prezentului, cari pot găsi oricând loc pe linia vredniciei noastre strămoșești, pe care au reprezentat-o atâția mitropoliți, cari în vremuri grele au fost sfetnici luminați și conducători încercați ai destinelor acestui popor (aplauze).

Vă mulțumesc, Inalt Prea Sfințite, pentru darul pe care mi l-ați oferit.

In această icoană eu văd reflexul puității credinței Inalt Prea Sfinției Voastre, în misiunea pe care o reprezintă și văd, totodată, și sufletul cinstit, pe care l-am simțit întotdeauna în toate raporturile noastre (aplauze).

Mulțumesc, după aceia, d-lui rezident regal Alexianu, care a avut și în organizarea sărbătoririi Bucovinei de astăzi, un rol atât de covârșitor și care, trăind aici în mijlocul dvs. de atâția ani, ca profesor și îndrumător al tineretului, și-a identificat preocupările și conștiința sa cu prosperitatea, sub toate raporturile, a acestei regiuni a țării.

Domnilor, extinderea legislativă din vechiul Regat în Bucovina, pe care dvs. o sărbătoriți astăzi, am făcut-o, desigur, ținând socoteală în primul rând de nevoile mari și urgente, care se simțeau în această parte a țării mai mult decât în celelalte părți, unde încă nu s'a putut realiza această unificare legislativă.

Vreau, la această masă, să subliniez și să precizez că problema unificării în totalitatea ei m'a preocupat din primele zile ale ministeriatului meu de justiție.

Am supus această chestiune în cursul lunii Iulie M. S. Regelui, dela care am obținut încă de atunci Inalta Sa aprobare.

După aceea, odată cu începerea aplicării legii de organizare administrativă, după venirea în fruntea acestui ținut, a d-lui Alexianu, am găsit în d-sa, ca unul ce cunoștea situația și starea lucrărilor de aci, un sprijinitor convins și hotărît.

Dar, domnilor, sunt dator să spun astăzi aci că am avut, în această privință, un mare sprijinitor în actualul prim președinte al Inaltei Curți de casație, în d. Andrei Rădulescu, în d. procuror general Viforeanu, în d. președinte de secție dela înalta Curte, Bădescu-Roșiori și în întreaga supremă instanță de judecată a țării, a Inaltei Curți de casație. Am avut și sprijinul magistraturii din Bucovina și sprijinul magistraturii din întreaga țară și a magistraturii ardelene, care în marea ei majoritate îmi cere ca să urmez, fără întârziere, extinderea legislației din Vechiul Regat și dincolo de munți .(Aplauze).

Domnilor, dați-mi voie să fiu franc: ceeace a cântărit până astăzi mai mult decât ceeace trebuia să cântărească în împiedicarea extinderii legislației din Vechiul Regat în toate provinciile alipite, au fost câteva mărunte interese profesionale de care, din nefericire, unii dintre ai noștri, dintre autohtonii noștri nu s'au putut debarasa.

Adevărurile câte odată supără, dar este bine să le spunem chiar mai târziu.

Cum se conduc popoarele, și cum se creează o viață unitară de stat, decât cu sinceritate și cu acea abnegație și renunțare la tot ceeace poate constitui un interes particular în fața măreției și permanenței intereselor generale.

De aceea mi-am îngăduit astăzi, la solemnitatea de adineaori, să arăt și să subliniez că ar fi fost posibilă o înțelegere în primii ani după războiu între toți factorii noștri de răspundere pentru ca această extindere să fie făcută atunci și pentru ca de atunci și până astăzi toată pleiada noastră de juriști din Vechiul Regat, din Ardeal și de aici din Bucovina să fi studiat, să fi discutat nenumăratele și infinitele controverse juridice și să fi ajuns astfel la modificările impuse de spiritul timpului pentru ca de comun acord să poată ridica la înălțimea împrejurărilor de astăzi întreaga noastră viață de stat.

Am fi avut, așa dar, încă de acum douăzeci de ani, o perfectă și totală unitate legislativă.

Astăzi, mai mult decât oricând, această întârziere, care ne-a adus atâtea daune în domeniul național, este adânc resimțită la noi.

După douăzeci de ani un popor perfect unitar sufletește, cu aceeași cultură, cu aceleași năzuințe cu aceeași educație, trebuia să aibă aceeași legislație deia un capăt la altul al țării .(Aplauze).

Ce? Vechiul Regat poate fi considerat în mod serios de cineva că s'a găsit, mai ales din punct de vedere al științei dreptului și al profesioniștilor care o reprezintă, în stare de inferioritate față de celelalte provincii?

Să nu uităm că din Vechiul Regat s'au ridicat strălucite figuri de juriști, cari ne-au făcut cinste la Paris și în toate țările civilizate. (Aplauze).

Apoi, noi nu putem uita și nu trebue să uităm că spiritul nostru este eminamente latin și ceeace trebue să predomine în întreaga noastră legislație, trebue să fie ceeace caracterizează întreaga noastră mentalitate și întregul nostru suflet național.

Domnilor, îmi veți da voie acum ca foarte pe scurt, — fiindcă s'au găsit aci onorați reprezentanți ai magistraturii din această parte a țării, ca d. președinte Brumă, ca d. procuror general Hudescu și d. președinte Gratzoski, care să sublinieze activitatea pe care am desfășurat-o la ministerul justiției, aducându-mi în această privință omagiu, îmi veți îngădui ca să precizez în ce a consistat această activitate care nu s'a desfășurat într'un timp mai mare decât aproape șapte luni.

In primul rând, venit în fruntea acestui departament la câtva timp după promulgarea noui Constituții, care prevedea noui principii și noui norme de desvoltare în viața Statului, a trebuit să examinez, firește, în lumina acestor principii și reorganizarea justiției.

Dar înainte de a ajunge la această problemă, cea dintâi care mi s'a pus, a fost aceea a refacerii cadrelor în magistratură.

Domnilor, noi știm că bătrânețea dacă nu o găsești, trebue să o inventezi și să știi că fără ea nu se poate conduce o societate. Acolo este experiența, acolo este sfatul, acolo este înțelepciunea.

Dar nu e mai puțin adevărat că societățile, care nu știu să întinerească cadrele la timp, pot comite greșeli, care aduc rezultate destul de neplăcute mai târziu.

De aceea a trebuit să procedez la întinerirea cadrelor magistraturii.

Am scoborât limita de vârstă pentru pensionări. Aceasta nu numai din nevoia de a reintineri această instituție, dar și din necesitatea de a da drumul tinerilor, cari, deși meritoși și vrednici rămâneau prea mult în afara ocupațiilor lor utile și pentru ei și pentru țară.

**Pentru a evidenția marile proporții p